

Title:**GENETICALLY MODIFIED FOOD – OUR ONLY CHOISE FOR TOMORROW?****Abstract:**

Thinking about the influence of EFSA in Slovenia (and in whole region of Balkan), the potential and real consequences of the impact of corporations dealing with the sale of seeds, on the conservation of domestic crops.

Keywords: genetically modified food, scenario, self-initiative, Slovenia

GENETSKO MODIFIKOVANA HRANA – NAŠ JEDINI IZBOR SUTRA?

Slovenija je tradicionalno poljoprivredna zemlja, (iako se to često stavlja u treći plan), i želja svakog Slovenca (kao i doseljenika) je da ima kuću, auto i parče zemlje. Odlaskom iz sela u grad koji je bio uslovljen posleratnom industrijalizacijom Jugoslavije, seljaci su dobili siguran posao i ugodniji život, moderan i uopšte bolje cenjen. Ipak je glas zemlje neprestano šaputao: tu sam, dišem i čekam da me vidiš, uzmeš u dlanove i pomirišeš... Tako su u predgrađima, i kasnije na svim zelenim površinama u gradovima, nikle bašte sa krompirom, šargarepom, lukom i koječim. Ljudi su popodneve provodili sa tom šakom zemlje koja je utišala onaj šapat što ih je budio noću. Tako je bilo niz godina dok se nije gradska vlast odlučila da napravi „red u kući“ i zabranila baštovanstvo u gradskim centrima. Ruku na srce, povrće naraslo usred raskrsnica i zgrada nije najboljega kvaliteta, ali rad sa zemljom korisna je aktivnost u psihičkom i fizičnom smislu. Kakogod, »dolaskom« Evrope u Sloveniju (ko kome dolazi, pitanje je sad?) došla su i nova pravila igre u kojima se skriva uticaj velikih proizvođača (između ostalih i Monsanta) čija je glavna strategija uzmi, što se može uzeti, autorizuj i onda prodaj onome kome si uzeo. Naravno, sa dobitkom. U Sloveniji se zadnje vreme stalno govori o semenima, mnoga stara nestala su kao da ih nikad nije bilo, a nova su često sumnjivog izvora i kvaliteta (gmo – ima ga?, nema ga? i da li je važno u koliko procenata?). Evropska unija formalno prepušta članicama da se odluče o načinu uvođenja nekih industrijskih kultura (Bt kukuruza, recimo) koje su genetsko modifikovane, ali im istovremeno onemogućava da svoje zakone o gmo urede po zahtevima svoje javnosti i kulturne pokrajine. Najveći problem predstavlja zaštita drugih poljoprivrednih kultura pred mešanjem sa genetsko modifikovanim kulturama. Za Sloveniju je naročito problematično to da su obrađene površine male po kvadraturi, a ujedno stisnute jedne uz drugu što onemogućava uvođenje neophodno potrebnog zaštitinog pojasa između eko, normalnih i gmo kultura. Tako su zadnji rezultati proučavanja širenja gmo

pokazali da je otkriveno 113 primera pojave gmo u 39 država sveta i ako je samo u polovici tih država dozvoljen uzgoj nekih genetsko modifikovanih organizama (gmo). Zbog toga se je 4500 evropskih lokalnih zajednica i opština te 174 regija proglasilo za „područja bez GMO“.

Sada se već vode rasprave o privatizaciji voda. I Slovenija je, verujte, bogata vodom. Pitam se zašto evropske zemlje stvaraju i finansuju fondove za ispitivanje našega prirodnog bogatstva i mi za njih prikupljamo potrebne podatke, pravimo analize i disertacije? Zato da nam kažu: vidite šta imate? Ili: Pazite, dolazimo!

Pitanje hrane i vode definitivno postaje najaktualnije, obzirom na opšte zagađenje razvijenih zemalja u koje, možda greškom, ne ubrajaju i Balkan (mi ipak još pijemo vodu iz česme, za sada, i imamo ptice koje cvrkuću!). Zato smo zadnjih godina postali područje za raznorazne ekološke projekte i akcije, a ekološka hrana postala je top meta bogatih koji, naravno, misle na svoju budućnost. Demokratija hrane, kako je oni vide, je takva: ko ima pare, nek' jede zdravo, a ko nema, neka se snađe. O toj temi sam pre deset godina razmišljala u filmskom scenariju »Zaštićena vrsta«. Očarana krajolikom reke Soče osetila sam strah pred tim da bi tu lepotu i divljinu izgubili. Mislim uopšte. Čovek bez prirode nije više živo biće, nego je polustroj, moderni Frankenštajn. „Zaštićena vrsta“ problematizira genetski modifikovano meso i mleko, a takođe i nauku koju finansiraju veliki koncerni i farmaceutske firme. Ljudi u priči su ograničeni životom u gradu i nalaze se pod neprestanim nadzorom: ne izlazite iz grada, izvan njegovih zidova samo je pustinja i kotaminirano područje! Ali uvek postoje pojedinci koji se ne boje i koji razlikuju istinu od laži, koji (čak!) razmišljaju svojom glavom i pokušavaju da spasu svet. Glavni lik, Marianne, je doktor genetskoga inženjeringa koji pokušava da na konferenciji o zdravoj hrani prezentuje rezultate svojih proučavanja i posledica koje na decu ostavlja upotreba (genetsko) industrijsko promenjenog mesa i mleka. Scenario „Zaštićena vrsta“ je triler u kome se očituju globalne tendencije »demokratske podele hrane« i u iščekivanju je svoje filmske realizacije. Producenti, dobrodošli!

Stvaralaštvo je višestruki proces – percepcija sveta, kombinatorika i izbor mogućih rezultata te, ništa manje važna, imaginacija/vizualizacija budućnosti. Ono što je pre deset godina bilo za mnoge naučna fantastika, danas je realnost. Pitanje koje se mi kao kritičnom stvaraocu postavlja jeste: na koji način danas pojedinac može uticati na sistem neoliberalnog kapitalizma? Razvoj nauke i tehnike (i nikad zadovoljena želja po dobitku) davno je preduhitrio naše poimanje korisnog i nepotrebnog, enormni pritisak komunikacijskih sredstava tera nas u besomučnu borbu za trenutak tišine, mira. Život danas zahteva od prosečnog čoveka izuzetnu spretnost snalaženja u poplavi neproverenih izuma i

informacija čiji stvaraoci manipulišu sa istinom i laži te stvaraju svet kaosa, ne da bi anarhisti mrdnuli prstom.

Miomira Šegina, pisac, fotograf, novinar

30.5.2013

e-mail: miomira.segina@siol.net

I am a writer of short stories, newspaper articles, reflective essays and traveler journals; the author of three film scripts *Smoke in a box*, *Protected species*, *Something's in the air and it's not cigarette smoke*, the latter being commissioned by RTV Slovenia and the author of several drama texts (*Care*, *The Wish Bell of Lake Bled*, *It's nice to be a fish as long as you're not on a hook*). The text for *The Wish Bell of Lake Bled* was created in the process of deconstructing of national myths within the international project *Myth as destiny* and was later produced and broadcasted as a radio play on Radio Slovenia in 2008. I have published a short story collection titled *Through the Red Light* (2009) and dramas *Two dramas, two languages* (2012). A mono-comedy of absurd *It is good to be a fish as long as you're not on a hook* was staged in Ljubljana in 2009 and in Belgrade in 2010.

<http://www.memefest.org/sr/memeblog/2013/05/--istie-rok-za-predaju-festivalskih-radova/>